

Teknisk gennemgang af epidemiloven

Epidemiudvalget - 1. Februar 2023

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Formål og anvendelsesområde (§ 1)

Formålet med epidemiloven er at beskytte samfundet og enkeltpersoner mod smitsomme sygdomme ved at:

- udrydde
- forebygge
- forhindre
- inddæmme
- begrænse *udbredelsen og indførelsen*

Smitsomme sygdomme er inddelt i 3 kategorier

- 1) smitsomme sygdomme
- 2) alment farlige sygdomme
- 3) samfundskritiske sygdomme

Kategorisering af smitsomme sygdomme (1)

Smitsomme sygdomme (§ 2, stk. 2)

- Sygdom eller en tilstand, som er forårsaget af mikroorganismer eller andre smitstoffer, som kan overføres fra, til eller imellem mennesker.

Alment farlige sygdomme (§ 2, stk. 3)

- Smitsom sygdom, der er særlig smitsom, har høj dødelighed eller kan give alvorlige eller varige skader, og som kan:
 - 1) medføre behandling, sygefravær eller rehabiliteringsforløb af langvarig karakter,
 - 2) få så stor udbredelse, at sygdommen bliver en væsentlig trussel mod folkesundheden, eller
 - 3) give en særlig stor sygdomsbyrde, fordi der ikke findes effektiv forebyggelse eller behandling
- Sundhedsstyrelsen beslutter, hvornår en sygdom kategoriseres som hhv. smitsom og alment farlig (§ 2, stk. 5)

Kategorisering af smitsomme sygdomme (2)

Samfundskritiske sygdomme (§ 2, stk. 4)

- Ved en samfundskritisk sygdom forstås en alment farlig sygdom, hvis udbredelse medfører eller risikerer at medføre alvorlige forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner.
- En sygdom skal være kategoriseret som alment farlig af Sundhedsstyrelsen, før den kan kategoriseres som samfundskritisk.
- Beslutningen om, hvorvidt en alment farlig sygdom skal kategoriseres som en samfundskritisk sygdom, træffes politisk med forudgående indstilling fra Epidemikommissionen og forelæggelse for Epidemiudvalget.

Epidemikommissionen (§§ 7-8)

- Epidemikommissionen er nedsat af indenrigs- og sundhedsministeren
- Består af 11 medlemmer inklusive formanden
- Formanden og et medlem er udpeget af indenrigs- og sundhedsministeren, mens de resterende ni medlemmer er udpeget af indenrigs- sundhedsministeren efter indstilling fra:
 - erhvervsministeren
 - finansministeren
 - justitsministeren
 - Styrelsen for Patientsikkerhed
 - Sundhedsstyrelsen
 - Statens Serum Institut
 - rigspolitichefen
 - KL
 - Danske Regioner

Epidemikommissionens opgaver

- Kommissionen er en selvstændig kollegial myndighed under Indenrigs- og Sundhedsministeriets ressort.
- Kommissionen står ikke i et over-/underordningsforhold til Indenrigs- og Sundhedsministeriet og kan ikke modtage instruktioner herfra.
- Epidemikommissionen rådgiver af egen drift eller efter anmodning sundhedsministeren og andre ministre om håndteringen af alment farlige og samfundskritiske sygdomme.
- Kommissionen kan i den forbindelse indstille, at vedkommende minister fastsætter regler i medfør af epidemiloven, eller at allerede fastsatte regler ændres eller ophæves.
- Epidemikommissionen har efter anmodning fra vedkommende minister pligt til at afgive indstilling om, hvorvidt der bør fastsættes regler i medfør af de bemyndigelsesbestemmelser i epidemiloven, der er omfattet af **parlamentarisk kontrol**. Epidemikommissionen skal, inden den afgiver indstilling, inddrage andre særligt sagkyndige.
- Epidemikommissionen skal rådgive Styrelsen for Patientsikkerhed, inden styrelsen kan udstede påbud til kommuner og regioner om at fastsætte besøgsrestriktioner mv.

Særligt sagkyndige og faglige eksperter m.v. (§ 7, stk. 3)

- Epidemikommissionens møder er ikke offentlige.
- Epidemikommissionen yder så vidt muligt rådgivning og afgiver indstilling i enighed.
- Eventuel uenighed skal afspejles i kommissionens rådgivning eller indstilling.
- Epidemikommissionens indstillinger og rådgivning skal indeholde en nuanceret gengivelse af de overvejelser, der ligger bag.
- Epidemikommissionen kan invitere andre personer til at deltage i møder, herunder repræsentanter for andre myndigheder, andre særligt sagkyndige og interesseorganisationer.
- Epidemikommissionen kan invitere en eller flere af de seks udpegede faglige eksperter med henholdsvis sundhedsfaglig og samfundsvidenskabelig baggrund til at deltage i møder.

Parlamentarisk kontrol (§§ 9–11)

Folketingets Epidemiudvalg

- Udvalget skal udføre den parlamentariske kontrol med ministrenes anvendelse af visse bemyndigelsesbestemmelser i epidemiloven.
- Vedkommende minister kan alene fastsætte regler i medfør af flere af lovens bestemmelser hvis indholdet af reglerne sammen med en indstilling fra Epidemikommissionen forinden er forelagt for udvalget, og udvalget ikke har udtalt sig imod reglernes udstedelse.
- Ophævelse, lempelse eller uvæsentlige ændringer af allerede fastsatte regler er ikke omfattet af den parlamentariske kontrol.

Regler underlagt parlamentarisk kontrol (1)

- Kategorisering af en alment farlig sygdom som en samfundskritisk sygdom (§ 2, stk. 6, 1. pkt.)
- Fastsættelse af regler om, at private i særlige tilfælde kan bistå med at varetage myndighedsopgaver efter loven og delegation af beføjelser fra en minister til andre myndigheder (§ 3, stk. 2 og 3)
- Fastsættelse af regler om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted (§ 24, stk. 1)
- Fastsættelse af regler om, at en flerhed af personer, som har befundet sig på steder med konstateret smitte m.v., skal lade sig undersøge og isolere (§ 28)
- Fastsættelse af regler om restriktioner for og forbud mod adgang til behandlings-, pleje- og omsorgsinstitutioner m.v. (§ 30)
- Fastsættelse af regler om restriktioner for og forbud mod brug af eller adgang til offentlige institutioner, faciliteter m.v. (§ 32)
- Fastsættelse af regler om restriktioner for og forbud mod brug af eller adgang til offentlige og private dagtilbud, skoler og andre uddannelsesinstitutioner (§ 34)
- Fastsættelse af regler om restriktioner for eller forbud mod adgang til transportmidler (§ 35)
- Fastsættelse af regler om restriktioner for eller forbud mod brug af eller adgang til lokaler og lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over, og hvortil offentligheden har adgang (§ 36)
- Fastsættelse af regler om krav om anvendelse af personlige smitteforebyggende midler i det offentlige rum (§ 37)
- Fastsættelse af generelle regler for krav om undersøgelse (test), isolation m.v. for indrejsende (§ 40)

Regler underlagt parlamentarisk kontrol (2)

- Fastsættelse af krav om, at juridiske personer skal registrere bestemte relevante oplysninger, herunder oplysninger om tilstedeværelse og kontaktoplysninger på ansatte, medlemmer og gæster (§ 49, stk. 3 og 4)
- Fastsættelse af yderligere oplysningspligter (§ 49, stk. 5)
- Fastsættelse af regler om behandling af personoplysninger (§ 53)
- Fastsættelse af regler om fravigelse af forpligtelser over for det offentlige fastsat i lovgivning inden for indenrigs- og sundhedsministerens ressort mv. for at sikre kapacitet til behandling af personer med akut eller kritisk behandlingsbehov (§ 55, stk. 1 og 2)
- Fastsættelse af regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning (§ 56)
- Fastsættelse af regler om, at forpligtelser, der ifølge anden lovgivning påhviler private over for det offentlige, fraviges, i det omfang det som følge af foranstaltninger mod samfundskritiske sygdomme iværksat efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov vil være umuligt eller uforholdsmæssig vanskeligt for den private at opfylde pligten (§ 57)
- Fastsættelse af regler om særlige foranstaltninger med henblik på at sikre forsyningen af varer (§ 58)

Foranstaltninger ved smitsomme sygdomme

- Iværksættelse af rensning af personer, der formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof og påbud om desinfektion af løsøre, fast ejendom, befordringsmidler el.lign. (§ 19)
- Påbud til personer, som formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof, skal lade sig teste for smitstof eller biologisk kampstof eller anvende værnemidler, beskyttelsesudstyr el.lign. for at hindre spredning af smitstof eller biologisk kampstof (§ 20)
- Overvågning af spildevand (44 a)
- Regler om ind- og udførsel af lig samt behandling og transport heraf (§ 46)
- Iværksættelse af undersøgelser af bakteriologisk eller lignende art, der er nødvendige for med sikkerhed at fastslå en smittes art, oprindelse og udbredelse (§ 48)

Foranstaltninger ved alment farlig sygdom (1)

- Nedenstående foranstaltninger kan iværksættes over for enkeltpersoner for at forebygge, inddæmme eller udrydde alment farlige eller samfundskritiske sygdomme.
 - Påbud om at lade sig undersøge (§ 13)
 - Påbud om at lade sig indlægge (§ 14)
 - Påbud om at lade sig isolere (§ 15)
 - Påbud om at lade sig behandle (§ 18)
- Inden der udstedes påbud, skal den person, som foranstaltningen påtænkes rettet imod, opfordres til frivilligt at medvirke til at gennemføre foranstaltningen (§ 12, stk. 2)
- Enhver foranstaltning skal være nødvendig og så kortvarig som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.
- Den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.
- Foranstaltninger skal ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen (§ 12, stk. 3)

Foranstaltninger ved alment farlig sygdom (2)

- Påbud om afspærring af et område (§ 26)
- Foranstaltninger over for en flerhed af personer, som har befundet sig på steder med konstateret smitte (§ 28)
- Restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af behandlings-, pleje- og omsorgsinstitutioner m.v. (§ 29)
- Restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af indendørs eller udendørs offentlige institutioner, faciliteter m.v. (§ 31)
- Restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af offentlige og private dagtilbud, skoler og andre uddannelsesinstitutioner (§ 33)
- Foranstaltninger mod indførelse af alment farlige og samfundskritiske sygdomme i landet (§§ 38-43)
- Foranstaltninger med henblik på smittehåndtering, obduktion m.v. (§§ 44-48)
- Oplysningspligter og behandling af personoplysninger i forbindelse med smitteopsporing og overvågning af smitsomme sygdomme m.v. (§§ 49-51, § 52, stk. 3, 5, og 8 og § 53)

Foranstaltninger ved samfundskritisk sygdom

- Foranstaltninger til anvendelse i forbindelse med en samfundskritisk sygdom skal foreligge en indstilling fra Epidemikommissionen.
- Foranstaltninger er endvidere omfattet af parlamentarisk kontrol.
- Foranstaltninger udstedt ved samfundskritisk sygdom skal være nødvendig og så kortvarig som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.
- Den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.
- Foranstaltninger skal ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde disse.
- Foranstaltninger kan som udgangspunkt udstedes med gyldighedsperiode på højst 4 uger ad gangen, medmindre særlige grunde undtagelsesvis tilsiger en længere gyldighedsperiode.
- Besøgsrestriktioner på plejehjem, sygehus mv. (§ 29), restriktioner for eller forbud mod adgangen til kommunale institutioner mv. (§ 31) og restriktioner for dagtilbud, skoler mv. (§ 33) kan alene fastsætte med en gyldighedsperiode på højst 4 uger ad gangen.

Myndighedssamarbejde og ansvar

- Alle forvaltningsmyndighed skal yde vejledning til og bistå Styrelsen for Patientsikkerhed og andre myndigheder, der varetager opgaver efter epidemiloven (§ 3)
- Kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal træffe foranstaltninger for at forebygge og sikre sig mod udbredelsen af smitsomme sygdomme m.v. (§ 4)
- Enhver myndighed og juridisk person skal holde sig orienteret om relevante anbefalinger og vejledninger om håndtering af smitsomme sygdomme (§ 5)

Oplysningspligt og behandling af oplysninger

- Efter anmodning fra Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) er myndigheder, sundhedspersoner m.fl. forpligtet til at videregive oplysninger fra patientjournaler m.v., hvis det er nødvendigt for styrelsens beslutning om at træffe foranstaltninger rettet mod enkeltpersoner (§ 49, stk. 1)
- Efter anmodning fra STPS er juridiske personer forpligtet til at give personoplysninger på ansatte eller medlemmer og oplysninger om deres færden (§ 49, stk. 2)
- STPS kan indhente oplysninger om passagerer og besætningsmedlemmer efter en rejse er afsluttet, hvis en passager efterfølgende konstateres smittet, og smitteopsporing af en medpassager er nødvendig (§ 50)
- Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte krav om, at juridiske personer skal registrere bestemte relevante oplysninger, herunder oplysninger om tilstedeværelse og kontaktoplysninger på ansatte, medlemmer og gæster (§ 49, stk. 3 og 4)
- Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte krav om yderligere udlevering af oplysninger (§ 49, stk. 5)
- Fastsættelse af krav om oplysningspligter efter § 49, stik 3-5 er underlagt parlamentarisk kontrol og kan højst udstedes for 4 ad gangen, medmindre særlige grunde undtagelsesvis tilsiger en længere gyldighedsperiode.
- Anmodning om oplysninger samt fastsættelse af krav om udlevering forudsætter, at oplysninger er nødvendige for at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Udveksling af personoplysninger mellem myndigheder

- Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) kan videregive personoplysninger til SSI i forbindelse med smitteopsporing af personer, der er smittet med en sygdom (§ 52, stk. 1)
- STPS kan videregive personoplysninger til SSI i forbindelse med obduktioner, når det er nødvendigt til brug for SSIs smitteovervågning (§ 52, stk. 3)
- STPS kan videregive personoplysninger til den myndighed, som bistår styrelsen med varetagelse af deres pligter og beføjelser efter loven mv. (§ 52, stk. 4)
- STPS kan videregive navn og oplysning om, at en person er smittet med en nærmere bestemt alment farlig eller samfundskritisk sygdom, til den offentlige eller private institution, som personen bor eller går på, hvis der på institutionen er konstateret smitte (§ 52, stk. 5)
- SSI kan give oplysninger til STPS, når det er nødvendigt til brug for styrelsens opgaver vedr. smitteopsporing eller til brug for styrelsens beslutning om individuelle foranstaltninger (§ 52, stk. 6)
- SSI kan videregive oplysninger til en region om patienter, der har eller har haft infektioner i forbindelse med sygehusbehandling, så regionsrådet kan overvåge hospitalserhvervede infektioner m.v. (§ 52, stk. 7)
- Kommune og region kan videregive personoplysninger til STPS for at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom og til brug for styrelsens beslutning om individuelle foranstaltninger (§ 52, stk. 8)

Myndighedsroller efter epidemiloven: Sundhedsstyrelsen (SST)

I henhold til epidemiloven kan Sundhedsstyrelsen fastsætte regler om:

- hvilke sygdomme der er smitsomme og alment farlige (§ 2, stk. 5)
- offentlige og private behandlingssteders og autoriserede sundhedspersoners medvirken i forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme (§ 6, stk. 1)
- forebyggelse af smitsomme sygdomme på offentlige og private dagtilbud, skoler mv. (§ 6, stk. 2)
- rensning af personer, der formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof (§ 19, stk. 3)
- at det påhviler regionsråd, kommunalbestyrelser m.fl., at videregive personoplysninger vedrørende smitsomme sygdomme til centrale sundhedsmyndigheder (§ 51, stk. 1)
- at det påhviler regionsråd, kommunalbestyrelser, m.fl., at videregive prøvemateriale eller analyseresultatet af gensekventering af virus eller lignende analyser af prøvemateriale fra prøver, der konstaterer, at en person lider af en smitsom til centrale sundhedsmyndigheder (§ 51, stk. 2)
- Sundhedsstyrelsen kan indstille, at indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om fravigelse af fx autorisationsloven, når det som følge af en samfundskritisk sygdom er nødvendigt for at sikre sundhedsvæsenets personalemæssige kapacitet til bestemte opgaver (§ 55, stk. 3)

Myndighedsroller efter epidemiloven: Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) (1)

Styrelsen for Patientsikkerhed er med direkte hjemmel i epidemiloven bemyndiget til at påbyde:

- enhver, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, at lade sig hhv. undersøge, indlægge, isolere og behandle (§§ 13-15 og § 18)
- at der skal iværksættes rensning af personer, der formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof (§ 19)
- at personer, som formodes forurenede med smitstof eller biologisk kampstof, skal lade sig teste for smitstof eller biologisk kampstof eller anvende værnemidler, beskyttelsesudstyr el.lign. for at hindre spredning af smitstof eller biologisk kampstof (§ 20)
- at der skal ske afspærring af et bestemt område, hvor en alment farlig eller samfundskritisk sygdom optræder, eller hvor der er risiko for, at en sådan sygdom optræder eller bringes ind mv. (§ 26)
- kommunalbestyrelsen eller regionsrådet at fastsætte restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af behandlings-, pleje- og omsorgsinstitutioner m.v. (§ 29)
- kommunalbestyrelsen eller regionsrådet at fastsætte restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af indendørs eller udendørs offentlige institutioner, faciliteter m.v. (§ 31)
- kommunalbestyrelsen eller regionsrådet at fastsætte restriktioner for eller forbud mod adgangen til eller brugen af offentlige og private dagtilbud, skoler og andre uddannelsesinstitutioner (§ 33)

Myndighedsroller efter epidemiloven: Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) (2)

- STPS skal underrettes om mistanke om smitte ombord på skibe og fly (§ 39)
- STPS foretager smitteopsporing når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom (§ 44)

Myndighedsroller efter epidemiloven: Statens Serums Institut (SSI)

- Statens Serum Institut kan påbyde spildevandsforsyningsselskaber, at bistå med og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme (§ 44 a, stk. 4)
- Statens Serum Institut kan tilbyde test til befolkningen, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom (§ 45)

Myndighedsroller efter epidemiloven: Politiet

- Politiet kan yde bistand til at gennemføre påbud om foranstaltninger over for enkelt personer (§ 22)
- Politiet kan nedlægge forbud mod ophold på et bestemt sted, hvor der er almindelig adgang, hvis det efter politiets skøn er nødvendigt for at forhindre fare for smitte med den samfundskritiske sygdom det pågældende sted (§ 25)
- Politiet kan anvende den fornødne magt i overensstemmelse med lov om politiets virksomhed for at sikre overholdelsen af regler om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, forbud mod ophold bestemte steder og påbud om afspærring af områder (§ 27)
- Politiet yder bistand med henblik på at sikre overholdelsen af foranstaltninger mod indførelse af alment farlige sygdomme i landet (§ 39, stk. 2)

Klage og domstolsprøvelse

Administrativ efterprøvelse

- Påbud om foranstaltninger mod enkeltpersoner skal efterprøves af STPS hhv. 3, 10, 20 og 30 dage efter at foranstaltningen er iværksat (§ 12, stk. 4)

Ankenævnet for Besøgsrestriktioner

- Personer med bopæl/ophold på et plejehjem m.v., eller pårørende hertil, kan klage over påbud om besøgsrestriktioner til Ankenævnet for Besøgsrestriktioner (§ 61, stk. 1)
- Ankenævnet kan påse, om betingelserne for påbuddet er opfyldt, og om implementeringen heraf er i overensstemmelse med påbuddet. Ankenævnet kan bl.a. afvise, tiltræde, omgøre eller hjemvise (§ 61, stk. 2)

Automatisk domstolsprøvelse

- STPS skal indbringe en sag for retten efter reglerne om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse inden 5 søgnedage, hvis sagen vedr. afgørelse eller et påbud om foranstaltninger mod enkelt personer, gennemførelse og opretholdelse af heraf eller afspærring af et område (§ 65)
- Efter anmodning fra en person underlagt en frihedsberøvende foranstaltning – enten efter § 28 om foranstaltninger over for en flerhed af personer, som har befundet sig på steder, eller efter § 40, om personer underlagt krav om undersøgelse m.v. for indrejsende – skal indenrigs- og sundhedsministeren mv. indbringe foranstaltningen for retten til prøvelse efter reglerne om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse (§ 65, stk. 2)

Straf (§ 66, stk. 1-4)

- En person straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder hvis vedkommende:
 - 1) undlader at efterkomme påbud om foranstaltninger mod enkeltpersoner mv. (§ 13, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1, § 20 eller § 26, stk. 1)
 - 2) overtræder et forbud om ophold på bestemte steder (§ 25, stk. 1)
 - 3) undlader at underrette STPS om personer med smitte ombord på skib eller fly (§ 38, stk. 1 eller 2)
- En person/juridisk person straffes med bøde hvis vedkommende:
 - undlader at efterkomme en anmodning fra STPS om personoplysninger (§ 49, stk. 2)
 - undlader at efterkomme en anmodning fra STPS oplysninger om passagerer og besætningsmedlemmer (§ 50, stk. 1)
 - undlader at efterkomme påbud fra SSI eller kommunalbestyrelse om bistå med aktiviteter forbundet med overvågning af spildevand (§ 44 a, stk. 4)

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**